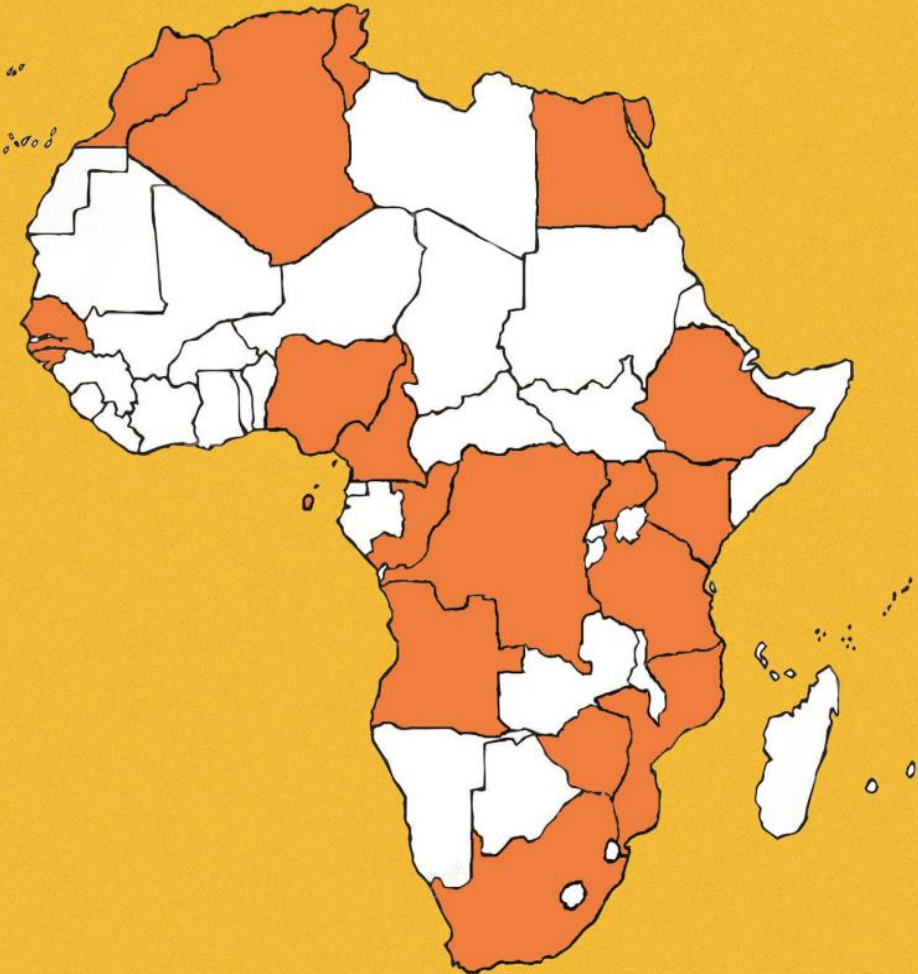

Юлія Ісанчук

ЛІТЕРАТУРА АФРИКАНСЬКОГО КОНТИНЕНТУ

Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича

Ю.В. Ісапчук

ЛІТЕРАТУРА АФРИКАНСЬКОГО КОНТИНЕНТУ

Навчально-методичний посібник

Чернівці

Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича
2023

УДК 821(6).09(075.8)
I-853

*Друкується за ухвалою вченої ради
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
(протокол № 3 від 03.04.2023)*

Рецензенти: **Кеба О.В.**, доктор філологічних наук, професор кафедри германських мов і зарубіжної літератури Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка;
Наместюк С.В., кандидатка філологічних наук, доцентка кафедри іноземних мов Буковинського державного медичного університету

I-853 Ісапчук Ю.В. Література африканського континенту : навч.-метод. посіб. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. 192 с.
ISBN 978-966-423-782-3

Навчально-методичне видання пропонує огляд специфіки літературного процесу африканських країн, представлених різними регіонами Тропічної та Північної Африки у вигляді 10 тем. Такий підхід дає змогу ознайомитися з розвитком словесного мистецтва у найбільш репрезентативних національних літературах континенту з врахуванням особливостей (пост)колоніального історико-культурного контексту їх становлення. Тези лекцій, плани практичних завдань, списки рекомендованої літератури, перелік контрольних питань, підсумкові тестові завдання, список художніх текстів для читання, словник основних понять та термінів, фрагменти художніх текстів для опрацювання, а також додатки допоможуть зорієнтуватися у матеріалі.

Для аспірантів, студентів і всіх зацікавлених літературою африканського материка.

УДК 821(6).09(075.8)

© Ісапчук Ю.В., 2023 р.
© Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича, 2023 р.
ISBN 978-966-423-782-3

ЗМІСТ

Вступ	5
Тема 1. Національні витоки сучасних африканських літератур: дороманні та передроманні форми. „Народний театр”	6
Тема 2. Література <i>Ефіопії</i>	11
Тема 3. Література <i>Нігерії</i>	15
<i>Лекція 1.</i> Формування нігерійської літератури в контексті історії африканського континенту	15
<i>Лекція 2.</i> Сучасна нігерійська література	21
Тема 4. Література <i>Уганди</i>	26
Тема 5. Література <i>Кенії</i> та <i>Танзанії</i>	30
<i>Лекція 1.</i> Суахілімовна словесність Кенії та Танзанії ХХ–ХХІ ст.	30
<i>Лекція 2.</i> Англомовна література Кенії та Танзанії	35
Тема 6. Франкофонна література <i>Сенегалу</i> , <i>Камеруну</i> та <i>Конго</i>	42
<i>Лекція 1.</i> Сенегальська література	42
<i>Лекція 2.</i> Камерунська та конголезька література	49
Тема 7. Португаломовна література Африки	55
Тема 8. Література Магрибу (<i>Алжир</i> , <i>Марокко</i> , <i>Туніс</i>)	64
<i>Лекція 1.</i> Франкофонна література Алжиру	64
<i>Лекція 2.</i> Арабомовна поезія Магрибу ХХ–ХХІ ст.	71
Тема 9. Новоарабська література <i>Єгипту</i>	76
Тема 10. Мовне різноманіття літератур Південної Африки (<i>Зімбabwe</i> , <i>ПАР</i>)	83
<i>Лекція 1.</i> Генеза писемної традиції в Південній Африці	83
<i>Лекція 2.</i> Сучасна англомовна література ПАР у персоналіях	92

Контрольні питання	99
Список художніх текстів для читання	103
Тестові завдання	105
Словник основних понять та термінів	112
Фрагменти художніх текстів для опрацювання	120
Р. Капусцінський. <i>Гебан</i>	120
Ч. Обіома. <i>Рибалки</i>	132
Н. В. Тхіонго. <i>Пшеничне зерно</i>	137
Поезія <i>Л.С. Сенгора</i>	141
М. М. Сарр. <i>Найпотаємніший спогад людський</i>	150
М. Коуту. <i>Терра сомнамбула</i>	154
Л. Себбар. <i>Село пращурів</i>	159
Н. Махфуз. <i>Пансіонат „Мірамар”</i>	162
Н. Мандела. <i>Довгий шлях до свободи: автобіографія</i>	166
Аліфіренка К., Ганда М., Велч Л. <i>Я завжди писатиму у відповідь: як один лист змінив двоє життів</i>	172
Дж. М. Кутзее. <i>Безчестя</i>	177
Добірка африканської поезії. <i>Р. Раджі, А. Ласісі, Г. Бамбозе, М. Зімуња, А. аль-Лябі</i>	183
Додатки	188

ВСТУП

Зазначений посібник пропонує огляд словесності африканських країн, представленого різними регіонами Тропічної та Північної Африки. Основними критеріями у виборі окремих національних літератур, включених у навчально-методичне видання, слугували їх репрезентативність у загальносвітовому літературному процесі та доступність конкретних художніх текстів для опрацювання в українському освітньо-науковому просторі. Представлені літератури африканських держав демонструють мультикультурність і багатомовність, типологічні жанрологічні й тематичні ознаки, позначені досвідом колоніалізму з переосмисленням (західно)європейської культури, творенням власних оригінальних зразків.

Навчальне видання „Література африканського континенту” має на меті:

- поглиблено ознайомити зі специфікою культурно-історичного та соціально-політичного шляху розвитку країн Африки;
- показати формування культурно-мистецької ідентичності основних народів материка;
- підкреслити поєднання фольклорно-міфологічного й епічного начал в одне естетичне ціле;
- виявити наслідки естетичного та духовного впливу західної цивілізації на національні африканські літератури у дотику до постколоніальної теорії;
- наочно продемонструвати особливості творчої манери та стилю, естетичних та світоглядних позицій знакових авторів континенту ХХ–ХХІ ст.;
- сприяти усвідомленню неповторності африканського типу художньої свідомості.

Перелік лекційних тем не вичерпує всього спектра можливостей літератури другого за площею у світі материка, проте доповнює курси, присвячені словесному мистецтву різних народів світу (азійське, американське, балканське, слов'янське, скандинавське тощо).

„Як у минулому, так і сьогодні Африка сприймається об'єктно, як відображене світло якоїсь іншої зірки, як територія діяльності колонізаторів, торговців, місіонерів, етнографів, різноманітних благодійних організацій ...

Тим часом вона попри все існує для себе самої, у собі самій – вічний, замкнутий, окремий континент, земля бананових гаїв, безладних нивок маніоку, джунглів, гігантської Сахари, поволі всихаючих рік, рідючих лісів, хворих монструозних міст – терен світу, заряджений якоюсь бентежною і нестримною енергією”.

Ришард Капусцінський
(„Гебан”)

„Він застерігає нас, африканських письменників: винайдіть власну традицію, побудуйте власну історію літератури, знайдіть власні форми, випробуйте їх у власному просторі, насичуйте власну уяву, знайдіть власну землю – бо лише там ви існуватимете не тільки для себе, а й для інших”.

Могамед Мбугар Сарр
(„Найпотемніший спогад людський”)

„Що ще лишається людині, котра не була в Африці, як не такі кольорові уламки чужих суджень? Те саме стосується літератури цієї частини світу – ми з нею до останнього часу не могли перетнутися. Такі самі сонячні зайчики, культурні відблиски, від настінного розпису давнього Єгипту до згадок про англо-бурську війну в Джойса!”

Олег Коцарев
(„Вступ до тасманійської ностальгії за Африкою”)

ISBN 978-966-423-782-3

9 789664 237823